

§ 576

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Thomas Wallgrenin ym. valtuustoaloitteesta koskien kaupunkiviljelyn edistämistä

HEL 2021-006757 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki tarjoaa viljelymahdollisuuksia eri puolilla kaupunkia. Helsingissä on 10 asemakaavan mukaista siirtolapuutarhaa ja 43 viljelypalsta-alueita, joiden tarkoitus on toimia nimenomaan erityyppisten ruokakasvien kasvattamiseen ja viljelyyn. Siirtolapuutarha-alueet on vuokrattu siirtolapuutarhayhdistyksille, jotka vuokraavat yksittäiset palstat mökin ostaneille helsinkiläisille. Myös kaupungin viljelypalsta-alueet on vuokrattu kaupunginosa- tai palstaviljelijäyhdistysten hoitoon. Yhdistykset vuokraavat yksittäisiä palstoja helsinkiläisille yhdistyksiensä jäsenille ja huolehtivat vuokrasopimuksen mukaisesti viljelypalsta-alueen yleisestä siisteydestä. Viljelypalstat ovat alun perin olleet aarin kokoisia, mutta useimmilla viljelypalsta-alueella niiden koko on puolitettu joutuessa viljelijöiden määrän kasvusta sekä siitä, että monelle aari on liian suuri ala hoidettavaksi. Viljelypalstoilla voi viljellä niin halutessaan monivuotisia hyötykasveja. Myös vadelmien ja marjapensaiden viljely on mahdollista.

Vaikka osa viljelypalsta-alueista on niin suosittuja, että jäsenyyttä jonotetaan, kaupungissa on myös sellaisia alueita, joihin ei saada tarpeeksi viljelijöitä. Samoin uudelleen kiinnostus niin kutsuttuihin perunapalstoihin ei ole herännyt laajasti. Peltomaalle perustetulla perunapalstalla viljellään kasvukausi kerrallaan ja syksyisin maa käännetään. Kaupungilla on mahdollisuus vuokrata yhdistyksille maisemapeltoja perunapalstakäyttöön.

Helsingin kaupunki laati yhteistyössä Dodo ry:n kanssa vuonna 2014 oppaan ”Viljellään kaupungissa – opas yhteisö- ja pienpalstaviljelyn perustamiseen Helsingissä”. Oppaan määritelmän mukaan pienpalsta-alueella yksittäiset ihmiset viljelevät muutaman neliön kokoista palstaa. Opas avustaa kaupunkilaisia ja paikallisyhteisöjä uusien pienpalsta-alueiden ja yhteisöviljelmien, jotka voivat olla myös viljelylaatikkoalueita, perustamisessa kaupungin omistamalle maalle. Yhteisöviljelmässä taas joukko ihmisiä hoitaa isompaa viljelmää. Opas on parhaillaan päivitettävänä vastaamaan nykyistä kaupungin organisaatiota.

26.10.2021

Kaupunki on käynnistänyt myös työn, jossa tarkastetaan kaupunkiviljelyalueiden sijaintia, kartoitetaan mahdolliset uudet kaupunkiviljelyalueeseen soveltuvat alueet ja tarkastellaan viljelytoiminnan aloittamismahdollisuuksia. Kaupunkiviljelyalueista kerätään tietoja muun muassa viljelyaktiivisuudesta, ympäristön siisteydestä, turvallisuudesta, toiminnallisuudesta ja mahdollisista vesipisteiden sijainneista. Työ on valmis keväällä 2022.

Muut kuin viralliset palsta-alueet ovat viljelyalueina pääsääntöisesti väliaikaisia alueita, kuten tyhjiä tontteja, jotka odottavat rakentamista. Turvallisinta ja helpointa pienimuotoinen kaupunkiviljely on taloyhtiön tontilla. Näin monilla pihilla jo tehdäänkin. Silloin monessa paikassa erikoisjärjestelyjä vaativan kasteluveden saa helposti taloyhtiön vesiverkosta ja viljelykset ovat paremmassa turvassa mahdolliselta ilkivallalta. Perunakellareitakin ja kylmiöitä on monissa vanhemmissa taloyhtiöissä vielä jäljellä.

Kaupungissa elää myös vahva rottapopulaatio, joka viihtyy erinomaisesti paikoissa, joissa on niille ruokaa. Rotat syövät kasvimaiden antiomia aina siemenistä vihanneksiin. Näin ollen kaikessa viljelyssä tulee huomioida myös yleiseen viihtyisyyteen ja terveyteen vaikuttavat tekijät. Jokaisen viljelijän vastuu omien viljelysten asianmukaisesta hoitamisesta on suuri. Näin huolehditaan myös siitä, ettei rottien ruokailupaikat lisäänty ja niiden populaatio kasva. Yhdistyksille vuokratuilla palsta-alueilla yhdistys valvoo palstoilla viljelyä ja seuraa muun muassa kompostoinnin toimivuutta ja yleistä siisteyttä.

Kaupungilla ei ole yhtäkään maakellaria, joka voisi toimia yhteiskäyttökellarina. Toimivan systeemin saavuttamiseksi tässäkin asiassa yhdistys olisi paras tapa vastaamaan tasapuolisesta ja valvotusta toiminnasta. Maakellaritkin täytyy siivota vuosittain ja huolehtia niiden toimivuudesta. Yhteiskäyttöisten maakellareiden tarpeen kartoittaminen, niihin investoiminen ja niiden rakennuttaminen ei ole kaupungin tehtäväkenttään kuuluvaa.

Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että se pystyy tarjoamaan viljelymahdollisuuden kaupungissa halukkaille riittävällä tasolla joko olemassa olevilla palstaviljelyalueilla tai Viljellään kaupungissa -oppaassa esitetyllä tavalla.

Esittelijä

va. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Elina Nummi, projektipäällikkö: 310 38475
elina.nummi(a)hel.fi
Katriina Arrakoski, yksikön päällikkö, puhelin: 310 64382

26.10.2021

katriina.arrakoski(a)hel.fi
Jussi Luomanen, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 38626
jussi.luomanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 02.06.2021 Wallgren Thomas Kaupunkiviljelyn edistäminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Thomas Wallgren ja 25 muuta valtuutettua ovat tehneet 02.06.2021 seuraavan valtuustoaloitteen:

Lausuntopyyntö

"Palstaviljelyllä on Helsingissä pitkät perinteet ja on edelleen suosittua. Uudempi urbaani aktivismi tuo sen rinnalle kattojen, pihojen, parvekkeiden, olohuoneiden ja kellareiden laatikko- ja ruokkuviljelyn. Joukko-liikenne vie helsinkiläisiä Nuuksion ja Sipoon arvokkaihin metsiin ja kaupunkilaiset keräävät lähiluonnostaan marjoja ja sieniä omaan käyttöön ja ystäville tuliaisiksi.

Uteliaat kokeilevat villiyrittien hapattamista vähähiilistä ruokavaliota rikastuttamaan ja uudet osuuskunnat, kuten Oma Maa ja Herttoniemen ruokaosuuskunta, yhdistävät ihmisiä, jotka näkevät yhteisöllisen omavaraisalouden olennaisena osana suurta elämäntapamuutosta, joka yhdistää luonnon kunnioittamisen ja globaalin solidaarisuuden tasa-arvoiseen ja mielenkiintoiseen arkeen täällä.

Esitämme, että Helsinki laatii yhteistyössä asiasta kiinnostuneiden järjestöjen ja osuuskuntien kanssa suunnitelman siitä, miten kaikille halukkaille kaupunkilaisille voidaan tarjota mahdollisuus viljelypalstaan tai viljelylaatikkoon, joka sijaitsee korkeintaan viidentoista minuutin kävelymatkan päässä kotoa.

Samalla selvitetään, miten halukkaille kaupunkilaisille voidaan tarjota mahdollisuus säilytystilaan maakellarissa, tai maakellarin olosuhteita vastaavassa tilassa, joka sekin sijaitsee korkeintaan viidentoista minuutin kävelymatkan päässä kotoa."

26.10.2021

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 28.09.2021 mennessä.

Kaupunginkanslia on myöntänyt lausunnon antamiselle lisäaikaa 26.10.2021 saakka.

Esittelijä

va. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Elina Nummi, projektipäällikkö: 310 38475

elina.nummi(a)hel.fi

Katriina Arrakoski, yksikön päällikkö, puhelin: 310 64382

katriina.arrakoski(a)hel.fi

Jussi Luomanen, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 38626

jussi.luomanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 02.06.2021 Wallgren Thomas Kaupunkiviljelyn edistäminen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano